

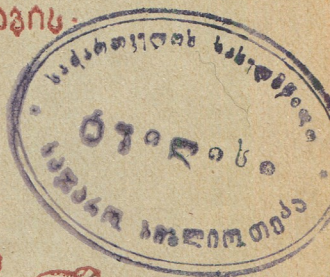
1913

ნაბავშვო

საბავშვო
მუზეუმი

მცირე საზოგადოებრივი

თებერვალი
№ 3

მედიკალი

გაზეთი
მედიკალი

18

წელიწადი მე-IX.

№ 3.

თებერვალი, 1913 წ.

შ ი ნ ა ა რ ს ი:

7 819 I—სურათი.

. 8 4 .

. XI. 06 იანვარი 1

II—ჩემი სტუმრები,—ლეკი შ. მღვიმელის.	3
III—არჩვი,—ივ. კლიაშვილის	8
IV - მხედრობის უკანასკნელი განხილვა,—თარგმ. ასე რაჭველის.	13
V—მაიმუნი,—(იგ'ვი) ად. შირიანაშვილის	16
VI—სახლის ანგელოზი,—(ზღაპარი) ად. ნათაძის	18
VIII—გასართობი: რებუსი და რებუსის აღსნა.	24

ჩვენი სტუმრები.

ჩოღესაც აივანზე,
გამოვდივარ დილითა,
გული ნათლით მევსება
და სახე დიმილითა.

მტრედები, ბელურები,
უკელა ფრთებ-გამლილები,
ისე მეგებებიან,
როგორც მამას—შვილები.

მტრედები ღუღუნებენ,
ბელურები ჭეივიან,
ვიცი რასაც ამბობენ,
რასაც შემოშივიან!

ჭკობენ სამთრის სიმკაცრეს,
ბუნების სიმწირესა,
ტყე-ველის დაურუებას,
საკენკის სიმცირესა.

და მეც სელში მზადა მაქვს
ნამცეცები ზურისა,
მათი გამხარებელი—
შვება მათი გულისა.

სელს გავიქნევ თუ არა,
უცხად აიშლებიან,
მაგრამ აივნის ასლო
ისევ მალე სხდებიან.

მტრედები ბელურებს
განა ჭამას აცლიან:
ნამცეცებს რომ სტაცებენ,
ბუმბულებსაც აცლიან!

— ჰაი, თქვე ეშმაკებო,—
ვამბობ და ვიქნევ სელსა;
ისინიც მიუურებენ
თავიანთ მასწინძელსა.

მტრედები მშორდებიან,
როცა გამოძლებიან,
ბელურები-კი იქვე
ლეღვის ხეზე სხდებიან...

მეზეს კიდე დარჩენილი
სტუმრად ორი შოშია
და ფრთა-ჩამოვარდნილი
ქორი ძირს, ეზოშია.

დედა-შვილი შოშია
როდი მეკარებიან,

როცა საჭმელს გადუერი—
ემინიანო, ფრთხებიან;

და რა მოვამორებ თვალს,
წუთით მივეფარები,
ისე დაესევინა,
ვით მშიერი ბღარები.

ქორი შეავს ნებიერი,
ის ქალობა წვეული,
სხვას არაფერს მიიროძევს
თუ არა ხორცეული.

ასლა მკითხავთ: რა უნდათ
აქ ამ დროს მოშიებსა,
რატომ არ მიაძურეს
თბილ ქვეყნის კუთხე-მოთხესა?

წელს მოშიამ დაჩეკვა
ცოტა დააკვირანა,
ნაბოლარა ჭეივნა
ძნელად დააფრთიანა.

იფიქრა—სხვებთან ერთად
ვერ შეიძლებს ფრენასო,
მაღე წვიმა და უინული
დაიწეებს მოდენასო.

უფროსები თბილ ქვეყნად
გააუოლა მამასა,
თავად-გი შვილთან დარჩა,
ვერ მოძორდა ამაგსა.

მართალი არის: ხშირად
მოწვენილი არიან,
აქ დარჩენა და ეოფნა
გაუჭირდათ ძალიან.

მაგრამ როს მადლიანი
დღე გამოდის მზიანი,
უნდა ნახოთ გალობა
მეწუბილი ხმანი.

გულით გულს მიუყუენი,
მზის სხივებზე თებთან;
კაცი ვერ წარმოიდგენს —
რწანაირად სტებებთან.

სულ მზის მადლსა ჯოცავენ
წრფელად, განა თნეოთა,
მესტრუიან, მეკნარიან
ორნიუ ფრთების ქნევიტა...

ესე მე და სტუმრები,
ხან შვებით ხან წვალობით,
იოლად გამოვდივართ
ღვთის და კაცის წვალობით.

რამდენიც მზე წინ იწევს,
იმდენად სტებება გული,
საცაა თავს დაგვიკრავს
კოაწია გასაფხული.

აბა ჩამინ უყუენი,
სამთარო, ჩვენ სიხარულს,

ბუნების სიკვლეუცეს
და ფრინველების ფერხულს.

მკაცრად რომ იქცეოდით,
ვიცი დაგწუდება გული,
მაგრამ რაღას გიშველის
გვიანი სინანული!

შ. მღვიმელი.

ა რ ჩ ვ ი.

აც უფრო მაღლა ადიხარ, თან-და-თან
შორდები ეოველგვარ სიბინძურეს და
გრძნობ მეტ სიწმინდეს და მეტ თავი-
სუფლებასაც. დიად, ჩვენ საუფარელ მა-
ღალ მთებს გარს ახვევია სუფთა, დაწმენდილ-დაკრიალებული
ჰაერი და თან შეზრდია ტკბილი, შექმფინარე თავისუფლება.

დღე—ღაჟვარდი და ღამე—ოქროს ვარსკვლავებით მოჭე-
დილი ცა ქუდივით თავზე გვახურავს. სხივმფინარე, ბრწყინ-
ვალე მნათობი ჩვენი მთების სიახლოვეს დამკვიდრებულია. ნა-
ზი, საიდუმლო გრძნობით სავსე მთვარეც ხომ თავს დაგვქათ-
ქათებს.

სამთარ-საფხულ თოვლ-ვინვით შეძოსილი მთაა ჩვენი სა-
ვანე, სალი კლდე—ჩვენი დარბაზი, და აქა-იქ ხავერდის მზგავ-
ხად ჩაქსოვილი ზურმუხტი—ჩვენი სუფრა; ხის ფოთოლზე და

მთის ბაღასზე მოეღვარე ცვარია ჩვენი ნექტარი და ხევ-ხუვი — ჩვენი აგარაკი. მომხიბლავი თავისუფლება; დამოუკიდებელი ჩვენი ეოფა-ცხოვრება მჭიდროდ არის შეკავშირებული ჩვენს ირგვლივ ბუნებასთან, რომელიც ჩვენი სამშობლოს ერთ საუკეთესო ნაწილს შეადგენს. მიუვარს ჩემი სამშობლო მთა, მზე, მთვარე, ხევი და ცვარი. მიუვარს ჩემი სათაუფანებელი სამშობლო, სალი კლდე, როგორც თვით თავისუფლება.

მიუვარს... მაგრამ ჩუ!.. თოფმა იგრიალა, მესივით დას-ჭექა და ხეშაყ ხმა მისცა... მონადირე აკერ ხეს ამოჭყარე-ბია და აიმა ჯოგს უთვალთვალეს. საცოდავი, მხეცივით დარ-ბის თოფით ხელში და სასიკვდილოდ გვიძეტებს. „სორცი აქვს მარლიანი“-ო, — გაიძახის, და ამიტომაც გვეძეტება. ჰმ! ეს რა საბუთია?!

შეზრიალდა საბრალლო ჯოგი. ვიწრო ბილიკით მიძავალ ჯოგში ისეთი აურ-ზაური ასტეხა თოფის ხმამ, გეგონებოდათ მთელი ჯოგი ხეში ჩასცვივაო; მაგრამ არჩვის სიძარდე ვის არ გაუგონია, თუ თავის თვალთ არ უნახავს? სულ ორი თითის სიფართო ადგილია საკმარისი ჩვენთვის ფეხის მოსა-კიდებლად. არა თუ მარტო სიარულის დროს ვიკიდებთ ფეხს ასეთ მცირე ადგილზე, არამედ გადახტომის დროსაც. გადა-ხტომა ხომ ჩვენი ხელობაა! ვერც ერთი ცხოველი ვერ შე-გვედრება გადახტომაში: სამ საყენზე ისე გადავხტებით, რო-გორც ჩიტი. სალ კლდეზედაც ადვილად ავდი-ჩავდივართ. ას-ვლა უფრო გვეადვილება, მაგრამ ჩასვლასაც ვახერხებთ. სი-მძიმემ რომ არ გაგვიტაცოს, უკანა ფეხებს კლდეს არ ვაცი-ლებთ და ვსრიალებთ ზედ, როგორც ეინულები.

თოფის ხმაზე ჯოგი შეკრთა, ცოტა ხანს შეჩერდა და შემ-დეგ მოჭკურცხლა. ისეთი სიძარდით გარბოდნენ ეელ-გაშვერი-ლი არჩვები, ისე ლაძახად მიექანებოდნენ, გეგონებოდათ მი-

ფრინავენო. და თუ ნელად მავალი არჩვი მაინცა-და-მაინც მოძნებლავი სილამაზით ვერ არის შეძეული, გაქანებული სწორედ გასაცრად მოსდენილი და ლამაზია, თამაში და გამბედავი. განსაკუთრებით მშვენიერებია ჩვენი ნუკრები. ჩვენ, ვაცები, ჯოგში არ ვერვით, განკერძოებით ვცხოვრობთ მთელი წელიწადი და მხოლოდ შემოდგომაზე, შეუღლების დროს, ვერვით ნეხვებში. ძალიან სასიამოვნო სანახავია ნუკრების თამაში, როცა ისინი მთავარ არჩევებს ჭამავენ და ერთი-მეორეს გამოეთამაშებიან სოლმე. აი, ეგგერა ერთი ნუკრი მეორეს და ეს არის უნდა გადაადოს ხევში, მაგრამ ის შეტრიალდა ჭაერში და თითქმის თვალთ მნელად დასანახავ კლდის ნაპრაღსუ იკიდებს ფეხს და გასაცარი სიძარდით თავს იმაგრებს. დარბიან, უჩრჩოლავენ ერთმანეთს, გამწარებით და გამეტებით ოძობენ, გეგონებათ—მტრულად ეპყრობიან ერთმანეთსო, მაგრამ ნამდვილად-კი თამაშობენ, ვარჯიშობენ, სიძარდეს ეჩვევიან.

ჩვენ ისე შესწავლილი გვაქვს მთები, რომ ეოჯელი ბილიკი, ეოჯელი კლდე და კლდის ნაპრაღი ზედმიწევნით ვიცით, — ვიცით სად შეგვიძლიან თავი შევაფაროთ და ფეხი მოვიკიდოთ. საფხულობით მთის ჩრდილოეთსა და დასავლეთ მხარეს ვეტანებით, სამთრობით-კი—აღმოსავლეთისა და სამხრეთის მხარეს. ჩვენ კარგად ვიცით და მუდამ გვახსოვს, რომ მთის მწვერვალზე ქარი აჭკრეფს თოვლს, მისი სსიჯები ათობს დედამიწას და ბაღასიც ამობიბინდება სოლმე, ბარში-კი ამ დროს მწვანის ნატამალიც არა სჩანს. ასეთი ამწვანებული ადგილები მრავალ ალაგას არის ჩაქსოვილი მთებში და ამიტომ სამთარშიაც მთა გვირჩევნია ბარს, თუმცა საფხულშიაც და სამთარშიაც გვიფარს სძირ-ტოტებიანი გულისხვეული ტყე, რომელიც მხოლოდ ნიაგს უსიარებს თავის აზრებსა და დარდს. განსა-

კუთრებით გვიყვარს ტყე ჭექა-ქუხილის დროს; ამ მოვლენას ჩვენ ორი-სამი დღით ადრე ვგრძნობთ სოლმე და ამიტომაც ადრე ვიზიზნებით ტყეში.

მთა სომ კარგია და კარგი; რა უნდა იყოს ქვეყანაზე იმის უკეთესი; მაგრამ ტყეს კეკლუცი და ლამაზია. მე შენ გითხზრა—საფხულის მზე შეგაწუხებს, თუ ტყეს შეაფარე თავი, ან ციფი ქარი დაგიხრახრებს ფეხებს, თუ სადმე ტყის ძუდრო ალაგას დაბინავდი; ან მოვარე დაგიბნევს გზა-კვალსა და ღამეს დღედ გადაგიცევეს, როგორც მთაში გვიძვრება სოლმე. ამოვა ის დალოცვილი უდროო დროს, შუადამეზე, და გადმოგვაფრქვევს თავზე ვერცხლის შუქს. ჩვენ ვფიქრობთ, ეს არის გაგვითენდაო, და, უძილობის გამო წელ-მოწვევტილნი, ავზლახუნდებით და სამოურად გავდივართ. თურმე, ნუ იტყვით, დღე-კი არა, შუა-ღამე უოფილა. აი, დასწევალოს ღმერთმა ეშმაკი და ქაჯი!

შეორე კიდევ—ღრუბლიან, ჩამობნელებულ დღისა ძალიან გვეშინიან. მოდი და ნუ შეგეშინდება! ჯერ მუხლი არ გაგვიმართავს, რიგიანი სამოვარი არ მოგვინახავს, აიღებს ის დალოცვილი მზე და შავი ჰირსაფართო შეიძინება. უჭ, რა შიში აგვიტაცებს სოლმე! აქ ევაფ-ეოწნები აერანტაღდებიან; იქ—ქორი და მერა აწრინდება, იქ—ხარკამეჩი ღმუის...

დღე დღედ უნდა იყოს და ღამე ღამედ, როგორც დაუწესებია ბუნებას, თორემ დღის ღამედ და ღამის დღედ გადაცივა რისი მახინისა?!

არიჟრაჟდება თუ არა, ავდგებით, თავქვე დავეშვებით და გემრიელად ვისაუხმებთ. ამწვანებული მინდვრები სომ ჩვენ დალოცვილ ქვეყნის მთა-ბარში ბლომადაა, —რამდენი გინდა სულო და გულო!

დაუნაურდებით რიგზე თუ არა, საცაა შუა დღეს დადგება;

ავიდეოთ და სადმე კადრის ქვეშ ქოლგასავით გაშლილ ნაძვის ძირში მუხლს მოვიყრიოთ და წავიცოხნავთ ცოტა სანს. შემდეგ კიდევ ზურმუხტის ახალ ქსოვილს მოვძებნით, კიდევ დაგნაურდებით, ცოტას კიდევ დავისვენებთ და შემდეგ დაღამებამდე სამოვარს არ ვცდილებით. ღამეს ვათევთ, სადაც ბინდი დაგვერავს. მხოლოდ ერთ ალაგას გაჩერება არ გვიყვარს, არც სამოვარად და არც ღამის გასათევად. ერთსა და იმავე ალაგას ვოფნა მოსაწყენია. ან რა გაჭირებაა? ფერად-ფერადი ადგილები ცოტაა თუ? მთელი ქვეყანა გაშლილია, გაბრწყინებული: მიდი და იცხოვრე, როგორც შენი გული მოითხოვს. არა, აუღია ადამიანს ეროი მუჭა ადგილი, ზედ ქვა-კირით აუშენებია სულთამსუთავი ოთახები და გამოძწევდებულა შიგ.

საქმე ის არის, დილა მთაში გაატარო და შუადღე ხევში, ან ტეეში, იქ აბიბინებული ბალახი იკემო, აქ—ახლად ამონახეთქი ხეების კვირტები, იქ—ნორჩი ფოთოლი და აქ—სავსი; იქ—მარლით ჩაიტკბანურო ჰირი და აქ—წეაროს წელით გაიგრილო გულ-მუცელი. მოხუხიხუხე ნაკადულიც გვიყვარს და არც დიდ მდინარეს ვერიდებით. როცა საჭიროა, გავსცურავთ კიდევ; თუ არა და—ფონის მონახვაც ვიცით. განსაკუთრებით გვიყვარს მთის ავეჯებული ბალახი, როცა მას ნიავე დაჭებრავს და ზღვასავით ააღელვებს ხოლმე.

იჰ, რა ბედნიერი იქნებოდა ჩვენი ცხოვრება, რომ მგელი, დათვი, ფოცხვერი და არწივი არ გვეძტვრებოდნენ!

—კაცი, კაცი?—ჩამხურჩულებს ეურში რაღაც იდუმალი ხმა.

—კაცზე-კი რა მეთქმის? თქვენ უკეთ იცით იმის ამბავი.

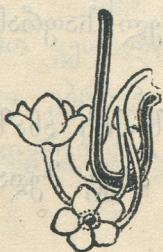
ივანე ელიაშვილი.

მხედრობის უკანასკნელი განხილვა.

სურათი ნაპოლეონის ცხოვრებიდან.

ამინელ სიცხე-ზაზანაქებაში, ჩქარის ნაბიჯით მოდის ორი ზატარა ქალ-ვაჟი. ვაჟს ახურავს თავზე ვეებერთელა შავი სამკუთხი ქუდი, აცვია სრული, კოჭებამდის ჩამოფარფატებული სამხედრო შინელი, ქალს-კი ერთ მხარზე დაფი გადმოუკიდია და მეორეზე თოფის მაგიერ გპელი წკნელი გაუდვია...

— ჩქარა, ჟორჟეტა, ჩქარა გაბიჯე ფეხი!.. თორემ დავგაგვიანდება, — ამბობს ვაჟი.

— მეშინია, მეშინია, ლუი... ძლიერ მეშინია, იმისი, — უზახუხებს ჟორჟეტა.

— საშინოა აქ არა არის რა!.. ის — კეთილია! ჯერ კიდევ გუშინ შემოვიდა ჩვენთან ბაღში, ევაუილების დაკრეფა კეთხოვა; თაიგული შეუკარით და მთელი ოქრო გახუქა.

— დიად, — მიუგო ჟორჟეტამ, — როცა სასეირნოდ გამოდის ხოლმე — კეთილია... თავის სახლში-კი... სასტიკია... იქ დიდკაცობა მრავლად იერის ხოლმე თავს!..

— არა უძავს-რა... მე უნდა მოვასწენო, რომ ჩვენ კუნძულზე ვეველაფერი რიგზეა.

— თუ არ შეგვიძვეს მასთან?..

— რასაკვირველია, არ შეგვიძვეს... მაგრამ... როგორმე ფარულად უნდა გადავიდეთ ღობიდან მის ბაღში და იქიდან შეუძინველად ავალოთ აივნისე.

II

კარებთან, აივნის ზირდაზირ ზის ის — დიდებული, დევნილი მეფეთ-მეფე ნაზოლეონი, ტყვე შორეული, ვეელასაგან მივიწეებული წმიდა ელენეს კუნძულისა. ზის ნადვლიანი და წიგნს კითხულობს, მაგრამ მისი ფიქრი შორს, შორს არის... იქ... დაშორებულ, მხოლოდ მის გულში მახლობელ საფრანკეთში.

სათამაშო დაფის ფრთხილი, უხერხული ბრახუნის ანაზღუდობა სმამ შეაძფოთა იგი, უფრო შეაჭმესენინა ისეც მუდამ შეჭმესენილი სასე.

— ეს რას ნიშნავს? — თქვა მან თავის გულში.

რადაც ლანდებივით ორი ჰაწაწინა არსებანი ჯარის კაცთა მსგავსად გამოიჭიმნენ მის წინ კარებთან. ვაჟი — სამკუთხა ქუდით, და ქალი — დაფით.

— ეს რას ნიშნავს? — გაიმეორა ისევე დიდებულმა კმირმა მთელი ქვეყნისად.

დაფის სმა შეწედა. ვაჟმა წინ წაიწია, მიიღვა თითები სამკუთხა ქუდზე.

— თქვენო უდიდებულესობაჲ! — აღელვებული სმით ეუბ-

ნება იგი, — კუნძულზე ეველაფერი რიცხვა... მხოლოდ მე არ მექვემდებარებიან ჩვენი ქუჩის ბავშვები, ამბობენ თითქოს მე არ ვიცოდე კარგი მართვა-გამგეობა... თქვენო უდიდებულესობა!.. აბა კარგად შემომხედეთ... ნუ თუ არ ვარგივარ მე, რომ ვიყო სარდლად, ჯარის მმართველად?

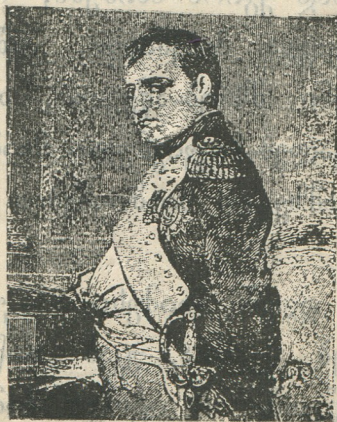
აღელვებული უეურობის გადაყენებული იმპერატორი ბავშვებს და მის დიდებულ სახესე მჭმუნვარე ღიმილი ღნება, ილუვა... სახის გამომეტყველება სდება მწარე, ნაღვლიანი, თვალები უცრემლდება: — ჩემგან მხედრების უკანასკნელი განსილვაა ეს, — ჩურჩულებს ის... — უკანასკნელი განსილვა...

—

ბოლოს სასტიკად გადასჯდა მან მის წინ გამოჭიმულ ვაჟს და უთხრა გრძნობიერად:

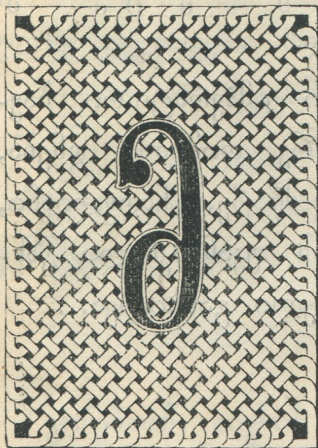
— შენ, რასაკვირველია, ვარგისარ... დიად, — ვარგისარ... ჩემო კეთილო!.. მაგრამ... მაგრამ უკეთესი-გი იქნება, რომ იყო უბრალო კაცი!.. ეს უფრო მეტ ბედნიერებას მოგანიჭებს ცხოვრებაში...

იასე რაჭველი.

მ ა ი მ უ ნ ი.

(იგავი).

დიდარ ქალაქელს სოფლიდან ეწვია ერთი მეტად ღარიბი ნათესავი. მასწინძელმა სტუმარი ჩინებულად მიიღო. სადილსე გაუჩენელი გაახინა: რა საჭმელი, რა სასმელი გინდა, რომ სუფრასე არ გაამწკრია. მშვენიერი სასანდრის დაკეობა-სიძღვრე კიდევ ლხინს აორკეცებდა.

ნასადილეს, როცა ნადიმი დამთავრდა, მასწინძელმა მოისურვა ნათესავისთვის გასართობად ახლა თავისი კარ-მიდამო და მთელი ავლა-დიდება ეჩვენებინა: ურიცხვი ძვირფასად მოწვობილი ოთახები დატარა და აუარებელი დოვლათი უჩვენა.

ოთახებში, ერთი უკეთესთაგანი, საუცხოვოდ მორთულ-მოკაზმული, საკუთრად ეჭირა მამუნს, რომელსაც საკუთარი მოსამსახურეც-კი ჰქავდა მიჩენილი. საშინლად დაღმეჭილი, ჰროშიანი, ღოჯებიანი, მხრებ-აწეული, თავ-წავარდნილი, ბეჭებში-მოხრილი, თვალებ-ჩაცვიფრული მამუნე არსეინად იჯდა ოქროს ვარაყიან სკამზე და სიამოვნებით აკნატუნებდა მაქარში მოხალულ ნუშს.

სტუმარს თავის დღეში მამუნე არ ენახა. მის მოულოდნელ დანახვასე უცებ შეკრთა, უკან დაიწია. მეტად გარცდა, გაძრა და ჰირველ წუთში არ იცოდა, ნამდვილი არსება იყო მის თვალ წინ თუ მოჩვენება.

— თუ! დაგწევლოს სამას სამოც-და სამა წმინდა გო-
ორგიმ. სწორედ ქაჯის ნაკლეჯი ჭოფილხარ, შე წვეულო!—
წამოიძახა სოფელმა, — ნეტა მაგისტანა სასიზღარს და მა-
ხინჯს სახლში როგორ გიშვებენ და ასე უსაზღვროდ როგორ
კანებივრებენ?

— მშობილო, ტუეილად სძრახავ ჩემ სიმახინჯეს, — მიუ-
გო მაიმუნმა, — მე რომ ნამდვილი შენი შნოსა და ლახათის
პატრონი ვოფილიყავ, ხომ არც ასეთი პატრივი და მოვლა
მეჩნებოდაო.

ალ. მირიანაშვილი.

სახლის ანგელოზი.

(ზღაპარი).

ერთ სოფელში ცხოვრობდა ორი ძმა. ერთი სულ სახლში ტრიალებდა და სახნის-საკეეტს ჩაჭკირ-კიტებდა, მეორე-კი სკოლაში დადიოდა და სწავ-ლობდა... გავიდა რამდენიმე სანი.—ზირველი ძმა ისევ ისე სოფელში დარჩა სამუშაოდ; მეორე-კი გაათავა სკოლა, დაიწყო ვაჭრობა და თავისი სო-ფლის ახლო მდებარე ქალაქში დაბინავდა... ამას დიდი სავაჭრო ადგილი ჩაუვარდა სელში; გაჩა-დდა და გაკეთდა ამისი საქმე: მშვენიერი სახლები წამოჭიმა, ფარხის ტანისამოსი ჩაიცვა, ბუხრის ქუდი დაიხურა, ცოლ-შვილი ხავერდის ტანისამოსით შემოსა და ნაირ-ნაირი საჭმე-ლებით და სასმელებით ანებიერებდა კუჭს.

მეორე ძმა-კი სწავდა და თესავდა, მაგრამ მაინც სიღა-რიბები ატარებდა თავის ცხოვრებას. იმის რვა შვილს ჰურიც

კი ენატრებოდათ, არამც თუ ტანისამოსზე და ჩაცმა-დახურვაზე ეზრუნათ.

ახლოვდებოდა შობა ქრისტესი და ამ ღარიბ კაცს სინარულის მაგივრად სევდითა და ვაით ევსებოდა გული... მზე თითქო ამისთვისაც ანათებდა, მთვარე ამისთვისაც ჰკნაზნიდა თავის კაშკაშა სხივებს, ია და ვარდი გაზაფხულზე თითქო ამისთვისაც იხსნიდა საკინძეს საენოსველად, მაგრამ ეს ძანც დაღონებული და გულ-ჩათხრობილი დადიოდა და სწევვლიდა თავის გაჩენის დღეს. ეველა მისი მეზობელი მხნედ ემზადებოდა ამ ბრწყინვალე დღისთვის: ნაზუქებს აცხობდა, საკუჭნაოში შენახულ ხილს ამწევებდა. ბაღლებს ახალ ხალათებსა და „ბუხმენტიან“ ქუდეებს უმზადებდნენ და მძუენიერი ეელიანი ჩუსტებით უმძუენებდნენ ფეხებს...

ჩვენ თედოსკი ხვალინდელი დღისთვის არ მოეპოვებოდა ერთი გამოცნობა ფეხილი, რომ ცოლ-შვილი შიმშილით არ დაჰხოცოდან!... დასტირის და კლოვობს თედო თავის ბედსა და მასთან ერთად ხმა-შეწეობილად ტირის და ვაგლახობს მისი ცოლი საბედოც.

ერთ მძუენიერ დილასე, როდესაც თედო ადგა, დადვრე-მილი ჰირისასე ცივი წელით გაიგრილა და ბოდბიანი გულით დააცქერდა თავის წვრილ-ფეხობას, საბედომ თანაგრძნობით შეხედა ქმარს და უთხრა:

— ჩვენ რომ სულმუდამ ასე ვიწუხოთ, ჩემო კარგო, მწუხარება ჩვენ კუჭს ვერ გაგვიძღობს და კარგსაც არაფერს დაგვაფრის... მოდი — გაბედე, წადი შენ მდიდარ მძასთან, დაუხოქე, შეემუდარე, შეაბრალე შენი რვა სული წვრილ-შვილი და სთხოვე ძველი გამონაცვალე ტანისამოსი, ერთი ბურვაკი, ერთი ტომარა ფეხილი, და დანარჩენსაც ღმერთი მოგვცემს.

მეტი რა გზა ჰქონდა... თედო გაუდგა გზას.

ზემოდან მზე დაბჭევრიალებდა მის დამონძილ-დაკონკილ ტანისამოსს; ცივი ქარი სიძღვრას ეუბნებოდა; თოვლს მის დაღალულ ფეხებ ქვეშ „ხრამ-ხრუში“ გაჭქონდა... მიდიოდა თედო, ისევ ისე დაღონებული და დამძარბული, უიძედო, — მიდიოდა და სწევვლიდა თავის ბედს, თავის გაჩენის დღეს.

როგორც იყო და არ იყო, თედო მივიდა ძმის სახლთან.

მოწიწებით გამოიხმო თავისი ძმა, ჩაუვარდა ფეხ-ქვეშ, უამბო თავისი მდგომარეობა, თავისი გაჭირების ამბავი და სთხოვა ცოლის დანაბარები... მდიდარმა ძმამ ამოიოხრა და უთხრა თედოს:

— რა ვქნა, ძმაო, აი ჩემი ტანისამოსი ეს არის, რასაც ჩემ ტანზედა ჰხედავ; ჰურიც სვალამდის ეყოფათ ჩემ შვილებს, თუ არა, ესეც არ ვიცი, და რაც შეეხება ბურჯაკს, გარწმუნებ, რომ ორი წელიწადია სოფლის გემოც არ იცის ჩემმა ჰირმა... ფული რომ მქონდეს — განა ესეთ გასაჭირში ვიქნებოდი მე თვითონა.

თედო ამ სიტყვებზე საცოდავად დაიდრეჯა, უარესად ატირდა და მოშორდა იმ არე-მარეს.

მიდის თედო... სწუხს, ტირის... გავიდა მინდვრად... მიდის-მიეჩქარება: მუხლამდის თოვლს აზობს... სცივა... იკრუნ-ჩხება, მაგრამ მაინც მიდის... მუხლები ეკვეთება... ძალას ატანს თავის თავს... მიდის — მისტირის... მზე ნელ-ნელა ჭქრება... ბნელდება... თედოს გზა და კვალი ერევა. მშიერი მკლავების ეშუილი ესმის... დათვების ბურტყუნი... შიში და სიცვი ერევა... თრთის... იტანჯვის. გზა-კვალ არეულმა თედომ ისევ უკანვე დააპირა დაბრუნება... მაგრამ უეცრად სმა მოესმა... ტირილის სმა... ბავშვის ტირილი... შესდგა თედო... ეურს უგდებს... კარგა გარკვევით ესმის სმა — „ნამდვილი ბავშვის სმა!“ ფიქრობს თედო... ჩემი ჰაწაწინა ჰაქროს სმა. რა უნდა აქ? აქ რამ მოიყვანა?

შვარე ფიქრები გულს უწელავს... უნდა წასვლა უკან...
უნდა მომორდეს იმ უცნაურ ადგილს, მაგრამ ვეღარ იძვრის..
ხმა-კი ისმის, უფრო ძლიერი, სულ-შემხუთველი... შაქროს
ხმა... ჰაწაწინა შაქროსი...

— ვაიძე, შვილო! ვაიძე, დატანჯულო შვილო! იქნება
მოგშივდა, შვილო: შენ ტანჯვას ვერ გაუძლო დედა შენმა,
წამოგიყვანა აქ, დაგტოვა მგლების მსხვერპლად და თვითონ-
კი თავი გაიკმირა სადმე საცოდავად, — ფიქრობდა თედო და
სიმწარისგან თვალები ეცრემლებოდა. მთვარეს ისევ ისე ქათ-
ქათი გაჰქონდა და ნათელსა ჰყუნდა გაუინულ არე-მარეს...
თედოს სცივა, კანკალებს, გაუინული ფეხები ვერ დაუძრავს
მიწიდან; ტირილი-კი ისევ ისე ესმის... ახლა-კი ძალა შეი-
კრიფა, გადიწერა ჰირჯვარი და გასწია იქითკენ, საიდანაც
ხმა ესმოდა; გადაუსვია მარჯვნივ და მთვარის შუქზე მიაღვა
ერთ ნაძვს. ბავშვი მხერგებში იყო გახვეული... ნაძვს ეინულის
სხერპლების მაგიერ ეკიდა სანთლები და ანათებდა; მის ახ-
ლო ცეცხლი გუგუნებდა; გარშემო ჰაწაწინა ფრთიან ბავშვებს
ფერხული გაებათ და დახტოდნენ და დასრიალებდნენ...

თედოს მიახლოვებაზე ეველაფერი გაქრა, იმ ბავშვის გა-
რდა. მივიდა ახლო... მთვარემ უფრო ძლიერად გაანათა და
დაუკოცნა იმ ბავშვს ჟუჟუნა თვალები. მის შუქზე ბავშვმა თვა-
ლები გამოაჭყიტა. თედოს გაუღიმა, მიუბღერსა... გამხნევდა
იგი... სიცვი-ტკივილი მომორდა, ტანი რაღაც მშვე-
ნიერ ტანისამოსით შეემოსა, დაძრულ ფეხებზე თბილი საცმე-
ლები გაუხნდა... სვედის ნისლი გადაეყარა და სინარულის
სხივები მოეფინა გულს. დასწვდა ბავშვს, ჩაისვენა თბილ უბე-
ში. ნაძვმა შრიალი დაიწყო... შორი-ახლოდან გაისმა ბავშვე-
ბის კისკისი, ძღერა, გალობა... მთვარემ უფრო ძლიერად გა-
ანათა... ქარმა გზიდან მიფანტ-მოფანტა თოვლი; მშვენიერი

გზა გაიშალა მის წინ და დაარსებულნი გულით დაადგა ამ გზას.

იარა თედომ, იარა, და მიაღწია თავის სახლამდისაც. გარეები დააკაკუნა. შეშინებულმა საბედომ გააღო კარები და აათვალიერა თავისი ქმარი: გაკვირდა, გაოცდა, როდესაც იგი თბილ ტანისამოსში გამოწყობილი დაინახა და როდესაც თედომ უბიდან თითის-ოდენა ბავშვი გამოიყვანა... მშვენიერი სახის ბავშვი, ხუჭუჭ-თმიანი... ბავშვმა შესცინა საბედოს... მისმა კბილებმა ნათელი მოჭყენა ქოსს... ბუნებრივად გადებულმა კუნძმა ჭახა-ჭყინი დაიწყო... ცეცხლი მოედო ამ კუნძს და ნაპერწკლები მიფანტ-მოფანტა აქეთ-იქით... სიტბო დატრიალდა ფარღალადა ქოსში. გარედ-კი ქარი ღმუის დაჭრილი მხეცავით, ქარ-ბუქს აერის სოფლის არე-მარეს. ქოსში-კი თბილა, სიმშვიდე და სიწუნარე მოჭყენია იქაურობას... აღ. ნათამე

(დასასრული იქნება.)

შ ა რ ა ჯ ა.

(წარმოდგენილი პ. ნიორაძისაგან).

სიტუვის მესამედი არის
დიდ-თაგან ჩიტის სახელი,
ღამე რომ ფრინავს, ნადირობს,
დღე არავისთან აქვს სელი;
ორ ნაწილსა-კი შეადგენს
უღლად საბამი ცხოველი;
მთელ სიტუვას ძალე მოსძებნი,
თუ სამთარია ცხოველი.

ა მ მ ს ა ნ ბ

(წარმოდგენილი მის. ბოჭორიშვილის-მიერ).

არის სიტუვა, ნიშნავს სახელს მსეცთა მეფისას; შეუცვა-
ლეთ ჰირველი ასო და მიიღებთ ჭინახულის სახელს; ამ სი-
ტუვას ჰირველი ასო მოაცილეთ და შექნება სიტუვა, რომე-
ლიც გამოხატავს სახელმწიფოების ბრძოლას.

კ ე ბ უ ს ი.

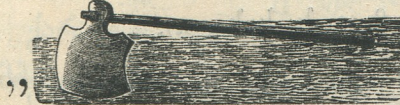

სწორის
წინააღმდეგ

კავშირი

ქალის
სახელი

ს

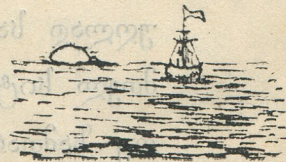

უ
ი

5

რ
ც

ლ
ი

1-ლ №-ში შარადუხის, ამოტანის და მე-2 №-ში მოთავსებულ
რეზუსის) აღსნა.

1. იაღბუხი, 2. ნუკრი, 3. ოთახი.

ცალი ხელით ტაში არ დაიკურის.

ამ წლის ათ დეკემბრიდან ქ. ქუთაისში გამოდის ახალი ყოველ-
დღიური საპოლიტიკო და სალიტერატურო ქართული გაზეთი

მე რ ც ხ ა ლ ი

გაზეთი წლიურად ღირს 7 მან. ნახევარის წლით—4 მან. სამი თვით—2 მ.
50 კ. თვითურად ქუთაისში—4 აბაზი. ქუთაისის გარედ—90 კ. საზღვარ გარედ
14 მან.

ცალკე ნომერი ყველგან ერთი შაური.

განცხადების ფასი: პირველ გვერდზე პერიტის სტრიქონი—სამი შაური, უკანა-
სკნელზე—ორი შაური, თვითურ. და წლიურ. მორიგებით, სამგლოვნიარა განცხა-
დების დაბეჭდვა ერთხელ—სამი მან. ნაშუადღევს სამი საათის შემდეგ 4 მან.

რედაქტორ-გამომცემელი—პ. ბაბუნაშვილი.

ფულის გამოსაგზავნი მისამართი: ქუთაისი, ვორონცოვის ქ. რაჟდენ
დიმიტრის ძე მიქაძეს.

რედაქციის მისამართი: პუშკინის ქ. სახლი ქეიშვილისა, № 12.

ხელის მოწერა თბილისში მიიღება ბ. ბუაძესთან, დიდუბე, ბათუმის ქუჩა
№ 2. და ერევნის მოედანზე ბ. ვასო კუციავასთან შაალიერის მაღაზიაში.

სამეცნიერო-პედაგოგიური და სალიტერატურო ჟურნალი

„განათლება“

მიიღება ხელის მოწერა 1913 წლისათვის

1913 წელში ჟურნალი „განათლება“ ჩვეულებრივად გამოვა ყო-
ველთვის შუა რიცხვებში, გარდა ზაფხულის ორის თვისა. ჟურნალში იბე-
ჭდება წერილები, როგორც სწავლა-აღზრდის შესახებ, აგრეთვე მეცნიე-
რების სხვა-და-სხვა დარგიდან და სიტყვა-კაზმულ მწერლობიდან; აქვს
თვითური ჟურნალის ყველა განყოფილება, გამოვა ჩვეულებრივზე უკეთ
დასურათებული. ჟურნალში მონაწილეობას იღებენ ყველა ჩვენი
საუკეთესო მეცნიერები, მწერლები, პედაგოგები და პოეტები

იანვრიდან ჟურნალში იქნება ცალკე განყოფილება, სადაც დაიბე-
ჭდება ყოველგვარი ცნობები ქ. შ. წერა კითხვის გამავრცელებელ სა-
ზოგადოების და მის განყოფილებათა მოქმედების შესახებ.

წლიური ფასი ჟურნალისა არის ოთხი მანეთი (4 მ.) მხოლოდ
სოფლის მასწავლებლებს და სასოფლო სამკითხველოებს ჟურნალი დაე-
თმობათ სამ მანეთად. საზღ. გარ. ექვსი მ. ვინც წლიურ ფასს ჟურ-
ნალისას იანვრის ბოლომდის გადაიხდის, საჩუქრად მიიღებს განსვენებუ-
ლის იაკობ გოგებაშვილის მოზრდილ სურათს.

ხელის მოწერა თბილისში: ქართულ გიმნაზიაში, „ნაკადულის“
რედაქციაში და წერა-კითხვის საზოგადოების წიგნის მაღაზიაში ივანე
ავალიშვილთან; ქუთაისში — ისიდორე კვიცარიძესთან; ბათუმში — წიგ-
ნის მაღაზია „განათილში“; ამ ორ ადგილას იყიდება ცალკე ნომრებიც,
თითო 40 კაპ. ☆ რედაქცია სთხოვს ხელის მომწერლებს დროზე და-
იკვეთონ ჟურნალი. ☆ მისამართი—Тифлисъ, Дворянская Грузин-
ская Гимназія Л. Г. Боцвадзе. რედ.-გამომც. ლ. გ. ბოცვაძე.

1913 წ. მიიღება ხელის მოწერა

დასურთებულ საუბარსაჲსა ჟურნალ

„ნაკადულს“-ზე

◆ წელიწადი მიმდინარე ◆

ჟურნალი გამოვა ჩვეულებრივი პროგრამით, საგანგებოდ არ-
ჩეულ სარედაქციო კომისიის ხელმძღვანელობით; მონაწილე-
ობას ღებულობენ ჩვენი ცნობილი მწერლები და პედაგოგები.

წლიურად ხელის მომწერლებს მიეცემათ:

24 წიგნი „ნაკადულისა“ **12 წიგნი** „ნაკადულისა“
მცირე წლოვანათვის. მოზრდილთათვის.

1913 წელს წლიური ხელის მომწერნი ორივე გამოცემისა სა-
ჩუქრად მიიღებენ ამერიკელ მწერალ ქალის ჰარიეტ ბიჩერ
სტოუს რომანს ზანგთა განთავისუფლების დროიდან, „მი-
ძია თომას ქოხი“-ს სრულ თარგმანს. წიგნში იქნება 80-ზე
მეტე სურათი და ჩართული იქნება ავტორის სურათი და
ბიოგრაფია.

თარგმანის რედაქცია და ინგლისურ დედანთან შედარება იკი-
სრა იღია ნაკადულსში.

ჟისი ჟურნალისა: წლიურად ორივე გამოცემა—5 მ. ნა-
ხევარ წლით—3 მან., ცალკ-ცალკე მცირე წლოვანთათვის

24 წიგნი—3 მან., მოზრდილთათვის **12 წიგნი—3 მან.**
ფულის შემოტანა შეიძლება ნაწილ-ნაწილადაც.

ხელის მოწერა შეიძლება

ტფილისში—„ნაკადულის“ რედაქციაში, ზუბაძეშვილის სახ.,
გაფთხის. № 8. Редакция „Накадули“, Головинский
пр., № 8, და წერა-კითხვის სასაგადოების წიგნის მდარაში, სასა-
ხდის ქუჩა. **ქუთაისში**—ისიდორე კვიცარიძესთან, მ. ვაჟა-ფშავე-
ლთან და თ. მთავრიშვილთან. **სამტრედიისში**—ივანე კვადკო-
ვთან და ვლ. ჩხვაძესთან. **ფოთში**—თეოდორე კანდელაკთან.
ბათუმში—ენ. სოფიო ჩაკაძესთან, ტრაფიკი ინსპექტორთან და
ანასტასია დომინაძესთან. **ოზურგეთში** და **ლანჩხუთში**—დოი იმ-
ნაძესთან. **თელავში**—ვასილ შატაშვილთან. **ახალ-ციხეში**—კონს-
ტანტინე გვარამაძესთან. **ბაქოში**—ვასილ ახვლედიანთან, ნინო
კვადაშვილთან და ივანე კვადაშვილთან. **გორში**—ნინო დომაშვილთან
და ქეთევან ჯავახიშვილთან. **სოხუმში**—ენ. შარაძე ინსპექტორთან.
ქიათურაში—ივანე კამეჯაშვილთან. **განჯაში**—ბ. ამბოქაძესთან.
ერევანში—კ. ადიშარიანთან. **სიღნაღში**—ნ. ახმეტყვალაშვილთან.
ყარსში—ივ. სპათაშვილთან. **ალექსანდროპოლში**—ს. შატბუ-
რაშვილთან. **როსტოვში**—მ. კვინიშვილთან.

რედაქტორი ნინო ნაკადული.

გამომცემელი თავ. პავლე იოსების ძე თუმანიშვილი.